

Lo Somatenent

DIARI CATALANISTA D' AVISOS Y NOTICIAS

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

REUS, Dissapte 9 de Maig de 1903.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

ANY XVIII

NUM. 4563

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

Reus, un mes.	Ptas. 1'25
En provincias, trimestre.	" 4-
Extranger y Ultramar.	" 8-

Anuncis, a preus convencionals.

A la Administració de aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: Kiosco del Sol, Rambla de las Flors.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

PASTILLAS SERRA. Son las mellors pera curar la **TOS** y totas las malalties del aparato respiratori, perque modifican las mucosas, facilitan la expectoració y fan desapareixe en un sol dia la opressió del pit y l'ofech.

Se poden pendre sense cap perill perque no contenen opi ni morfina. En venen a casa del autor, **FARMACIA SERRA**, Arrabal de Santa Ana núm. 80, devant del nou casal del Banch d' Espanya y **FARMACIA NOVA** de don Napoleón Batalla, ex-Portal de Jesús.

AIXAROP DE HIPOFOSFITS CLIMENT

LA LLEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.— Molt senyors meus: Haventse presentat a la meya clínica la Sra. D.ª N. N. afecta de Cloro-anèmia, en irregularitat en la menstruació, manca de gana y de forsas, vaig prescriureli l'Aixarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrá appetit y forsas y se li regularisaren las reglas.

Dr. Letamendi.
Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.— Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d'un any de una escrófula crònica. Cansat d'asar sens cap resultat quantas emulsións y reconstituyens se preconitzan pera aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfats Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa. **Dr. Letamendi,** Catedratic de Barcelona.

Exigeixis lo llegítim Aixarop Climent SALUD, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expèn altre del mateix nom.

PERE BANÚS
METJE-CIRURGIÀ - Dentista
Practica totas las operacions de la boca: avulsions, ablasions, recsecadons, etc.—Reb tots los dias.
DENTADURAS de tots los sistemas. Paladars artificials y contensius pera las fracturas de la mandibula.
Plasse del Castell, 1, ler.—REUS

LLIBRERIA DE TOST GERMANS
ARRABAL JESUS BAIXA
II ULTIMAS NOVETATS LITERARIAS !!
BIBLIOTECA POPULAR DE "L'AVENC" A 50 CENTIMS VOLÚM
Obras de Guimerà, Rusiñol, Oller, Verdagué, Iglesias, Gené, Massó y Torrents, Catalá, Bassagoda, Colomer, Almirall, Riquer, Mestres y demés autors tant catalans com castellans y extrangers. Tomos de las Bibliotecas Sangers de Valencia, Tasso, Manecí, Sopena, Lesca, no, Molinas, Vida literaria, Ambós Mundos y demés que s' publican a Barcelona.
Periódichs Catalans: Joventut, Catalunya, Cu-Cot, La Barrèfina, La Esquella, La Campana, La Tomasa y demés revistes y diaris que s' publican a Espanya.

GUANOS
FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO
Superiors a 20 y 22 pessetas lo sach de 70 kilos
Especial pera vinyas a 13 pts.
Lo propietari que vullga conseguir bonas cullitas que probi los guanos dels senyors
MASSO Y FERRANDO.—REUS

JOSEPH GRAU RABASCALL
METJE-CIRURGIÀ
Ex-Alumne intern pensionat per oposició del Hospital de la Santa Creu de Barcelona.
Consulta de 11 a 1 y de 6 a 8
Teléfono número 120
Arrabal alta de Jesús número 20, bis, 2on.
REUS

OBRA NOVA
FLORESCENCIA
Aplech d' ensaigs literaris d' en Hortensí Güell.
2 PESSETAS
De Venda en lo kiosco de D. Pau Balart, Plaza de la Constitución y en la llibreria de D. Pere Tost, Arrabal baixa de Jesús.

INSTITUCIONS DE CATALUNYA
Cartas a mon amic J. Carulla
XXVI
Benvolgat amic:
Aném a veure si possem terme a aqueixos apuntes:
106.—**Taberners.**—Eran los venedors de vi al por menor. S' agremiaren en 1460. En lo carrer de la Corribia de Barcelona existeix una casa que se suposa haver pertanescut a aqueix gremi. Fou edificada en 1556 y restaurada en 1751. En 1714 lluytaren contra ls exercits aliats en lo sisé batalló de la Mercè en sa sexta companyia.
107.—**Tapiners ó Xapiners.**—Eran los fabricants de tapins ó xapins ó sia d' uns calçats propis de senyora de distinció, ab tres ó quatre ó mes soles de suró y servian no tant sols pera resguardarse de l'humitat si que per fer més alta l'estatura de las donas. S' agremiá aqueix ofeci en 1446, havent permanescut avans dintre 'l gremi y germandat dels sabaters haventse 'n en aqueixa data separat. Del any 1472 se cita una concordia entre ls sabaters y xapiners sobre las obras que d' allí en avant habian d' ésser irrivatives de dits ofeics. S' allistaren pera la defensa de Barcelona en 1714 en lo primer batalló de la Santíssima Trinitat y en la sexta companyia. En Barcelona encare se conserva lo nom de la Tapineria en lo carrer ahont moraban.
108.—**Teixidors de llana.**—Encare que l'art de la llana comprenia en general la industria del filat, teixit, batan aparell y tint y baix aytal concepte la llur policia estava sotmesa a uns mateixos estatuts, ab tot y aixó, puig eran los uns assiliars dels altres, formaban gremis y confrarias apart tant per son govern económic y fabril com per la habilitació pera las pianas del Concèll Municipal en quin catalèch s' hi Heigeixen inscrits los teixidors de llana desde principis del si-

gle XIV. Lo primer testimoni de sa existencia com agremiació data del any 1386 donat per Pere IV a favor de la confraria fundada sots la protecció de Sant Sever marire, concedintoshi varias facultats. Lluytaren en 1714 en la quarta companyia del tercer batalló de Santa Eularia.
109.—**Teixidors de li.**—En 1257 ja vivian en molt esplet com ha proba lo que quatre individus formessen part de los membres del Concèll de Cent. En 1325 se constituhi en gremi. En sas ordenansas se marcaban hi haguessen quatre Consols pera la policia general. Eran aquets ellegits per lo Concèll de Cent y un cop ellegits anaban a jurar devant lo Veguer que 's portarian bé y llealment en llurs carrechs contra ls falsificadors y defraudadors tot odi, amor y rancor foragitats y repulsos: podian fer pesquisas, jatjar y castigar als contraventors y podian rondar de nit sens llum y armats. Altres articles hi habian referents a la part técnica, detallantho tot ab molta menudencia. En la quarta companyia del quart batalló de Santa Madrona, lluytaren en 1714.
110.—**Tintorers de drap.**—Si los teixidors de li vivian ab esplet ja en época llunyana, també los tintorers de draps hi vivian per ésser un ofeci que d' aquell s' originaba. No obstant fins al any 1416 no comta que's constituhi en gremi. Sis consols nomenats per lo Concèll de Cent se cuidaban de llur policia gremial. No podian tenyir partit de roba que no tingnés lo plom de manifest ó de paga y si la roba era forastera lo plom del General, sois pena d' ésser la roba comissada y penyora de deu lliures al tintorer per contrafacció. En 1714 lluytaren en lo segon batalló de la Immaculada Concepció y en la segona companyia.
111.—**Tintorers de llana.**—Dos dels tintorers aquets formaban ja part del Concèll de Cent en 1257. Las ordenansas anaban incor-

poradas a las generals del art de la llana més per son govern econòmic los tintorers formaban comunitat apart. Las primeras ordenansas peculiars que trobem son las promulgadas per lo Concell de Cent en 1468. Los segons estatuts se publicaren en 1497 quant se feu la confraria del ofici sots la invocació de Sant Joan Baptista y Sant Maurici en la parroquial de Sant Pere de las Puellas. En 1615 los Concellers se queixaren dels abusos introduits en la tintoreria, del descredit que aixó suposaba y dels danys que aixó ocasionaba. En 1614 se promulgaren novas ordenansas pera mantenir en vigor las antigas y sostenir lo credit dels colors.

112.—Tintorers de seda.—Ram auxiliar dels fabricants de seda, s'agremiaren en 1642. S'inscribiren en 1714 en lo quint batalló de Sant Sever en la octava companyia.

113.—Tiradors d'or.—Eran los que redubian l'or a fols ó qu'es lo mateix feyan fils d'or. S'agremiaren en 1565.

114.—Traginers de mar.—S'agremiaren en 1560.

115.—Traginers de ribera.—S'agremiaren en 1456.

116.—Traginers velers.—La data de sa agremiació es de 1434.

117.—Torners.—L'ofici dels torners s'agremià en 1556, en que foren publicats los primers estatuts que formà lo Concell de Cent, dividits en disset capítols pera la conservació y ensenyansa d'aquell art. Com en tots los oficis, ningú podia comprar materials pera l'ofici sense dirho als Consols, a fi de que la feyna fos repartida entre tots los mestres. La confraria fou instituida sots la invocació de Sant Onofre. Habitaban al carrer qu' avuy se'n diu de la Ensenyansa y que també se'n diu de la Municipalitat després del nom dels Torners qu' era lo que portaba en un principi. Lluytaren en 1714 en la vuitava companyia del tercer batalló de Santa Eulèria.

118.—Vanovers.—Eran los fabricants de vánovas. En 1442 s'agremiaren.

119.—Velers.—Per altre nom Teixidors de vels ó de seda. A prechs dels mestres d'aqueix ofici los Magistrats de Barcelona los hi concediren constituirse en gremi y confraria sots la protecció de la Mare de Deu en la Esglesia de Frá Menors, ab la observancia d'uns estatuts aprobats per l'emperayre Charles I en 1533. Al mestre que se li trobaba obra que no fós feta segons lley se li imposaba la penyora de dos sous, de quin judici no podia interposar recurs sinó devant dels Magistrats del Concell. Havían de declarar al guarda de la Bolla, lo tir, colors, sort de roba, ganans y amo d'ella sots pena de vint lliures y no havian de fer avans del terme de vintiquatre horas sots pena d'esser comisada la roba y nova penyora de deu lliures. Si la roba tenia més nombre de canas que la manifestada, era desplegada per la Guarda del General ó Tauler, canada y lo sobrant comisant junt ab penyora de cinquanta lliuras al fals manifestant. Lluytaren en 1714 en lo quart batalló de Santa Madrona en la setíma companyia.

120.—Velluters.—Los teixidors de vellut s'agremiaren en 1548 més ja contaban algun segle d'existencia. Lo Príncep Feip en las Corts de Montsó del any 1547 los hi donà un privilegi pera formar gremi ab ordenansas propias al fi d'evitar los molts fraus, falsificacions y abusos de que n'era víctima l'art. Tenían una constitució municipal del any 1599. A la casa de la Ciutat s'hi guardaba la mida y forma d'una pinfa de ferro pera comprobació de las qu' usaban los mestres del art. En 1714 lluytaren en lo segon batalló de la Inmaculada Concepció en la vuytava companyia.

121.—Veyners.—Aquest ofici es un dels primers que posà en regle lo Concell de Cent de Barcelona. Los primers estatuts de sa agremiació son del any 1357 ahont entre altres cosas prohibeix als veyners treballar ab Ham artificial. Del 1366 se'n citan uns altres sobre la preparació de las pells y de llur cosit; del 1406 sobres la classe de pells que

's debian usar pera las dagues y ganivets y del 1495 sobre las qualitats del cer propi de cala instrument. En lo quint batalló de Sant Sever y en la quinta companyia lluytaren en 1714 contra 'l funest Anjón.

122.—Vidriers.—Se dividian en dos classes, vidriers de buf y de forn, formant un sol gremi. Lo monument més antich en proba de la existencia d'aqueix art es del any 1324 prohibint que 'ls forns pera couer lo vidre estiguessen dintre de la ciutat per los perills a que 'l vehinat s'expusava. En 1455 formaren un sol gremi ab los esparters y una mateixa confraria sots la vocació de Sant Bernadí.

En 1659 lo Concell de Cent dictà novas ordenansas pera la restauració del art y donar un nou ordre al gremi reformant las antigas. Los vidriers totas las botigas las tenian en un mateix carrer, qui fins avuy conservá lo nom de Carrer de la Vidriera.

Disposa de ton amich:

J. MORERA Y SOLER.

Sant Martí de P.—4—V—1903.

Calendari catalá

Sant d'avuy.—S. Gregori

Sant de demà.—S. Antoni

Surt lo SOL á las 4 h. y 39 m. y 's pon a las 6 h. 57 m.; surt la LLUNA a las 5 h. 8 m. y 's pon a las 3 h. 39 m.

MERCATS

Dillams de cada setmana.—Rens.—Dimecres, Valls.—Dijous, Vendrell y Esplugas de Francolí.—Divendres, Cornudella, Montblanch y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y Esplugas de Francolí.

VISCA CATALUNYA!

Avuy que no sembla sino que la política d'anorreament que ja fa temps porta a la desgraciada Espanya de tomballons roasts avall, tingui lo proposit d'acabarnos d'ensorrar per sempre ab l'averinament de las passions d'aquest poble meridional ignorant y impresionable, disposantse a continuar explotantnos miserablement ab un cambi de forma de govern que segons totas las senyals será sinónima d'anarquia, reflexionem una mica sobres la conveniencia de cridar ¡Visca la república!

La monarquia, com la república y com tota forma de govern que vulga arrelarse y ab son afermament contribuir a la civilisació del poble sobre quin s'assenta, ha de vetllar indistintament per totas las classes sociales y per totas las institucions que ja en l'ordre moral ja en l'ordre material, aportan a la societat beneficis positius, harmonisant las diferencias que se suscitan entre ellas, per la lluyta d'interessos oposats.

No ha d'esser may sectaria. No ha de baixar may en son alt sitial de mare de tots. sos subdits, tinguin aquets, aquestas ó aquellas ideas religiosas, aquestas ó aquellas opinions politicas y pertanyin a un estament social siga 'l que 's vulga. Y com que aixó no poden ferho per si solas la monarquia ni la república perque no son cosas sustanciales, sino formas accidentals que 'ls pobles estatuheixen, d'aquí que la bondat de qualsevol d'aquestas duas formas de govern no depengui d'ellas mateixas sino de las agrupacions politicas que exerceixen lo govern signi aquest republicá ó monárquich.

Catalunya, que cada dia ab més fástich abomina d'aquest centralisme que 'ns ofega y 'ns deshonra, no crida mori la monarquia ni menos encara visca la monarquia. Y perquè? Perqué sab que, la oligarquia política que a Madrid impera, es la que s'oposa a la llibertat de Catalunya.

Perque ven que aquella oligarquia es la que inspira aquesta política suicida que consisteix en aixecar un estament social pera tirar lo contra un altre y en atiar lo caliu revolucionari en sos aspectes social, polítich y religiós ab la seguretat de que contra 'l de-

sordre hi pot aplicar los mausers y contra la llógica de las doctrinas catalanistas ne pot oposarhi unas otras de superior virtualitat.

Y si la mateixa política suicida y sectaria que avuy inspiran las oligarquias politicas que tenen la hegemonia d'aquest desgraciad Estat espanyol, la veu Catalunya glorificada en las prédicas dels novells regeneradors d'aquest Estat; si 'l odi contra aquest ó 'l altre estament social y contra aquesta ó 'l altra idea religiosa y la predilecció pel militarisme, que es sobre lo que s'apoyan totas las oligarquias que volen imposarse per la forsa, ja que no per la bondat de sos ideals, ha de generar la nova forma de govern no pera salvar á Espanya sino pera salvar la hegemonia d'aquest Estat á favor d'aquellas oligarquias, cal que 'ns refermem cada dia més en nostres hermosos ideals y que, enloch de cridar visca la monarquia ó visca la república, cridem més fort y ab més entusiasme que may ¡Visca Catalunya!

V. ESTRÉM.

DEL EXTRANJER

Paris 8.

Guillem II

Los telegramas de Berlín anuncian l'arribada á n'aquella capital del emperador Guillem II, acompanyat del príncep hereu, del germá d'aquest, del conxeller del Imperi, comte de Bulow y del general Waldersee.

S'assegura que 'l rey Victor Manel anirá 'l mes de Juliol a Berlín pera tornar la visita que li acaba de fer l'emperador de Alemania.

Entre reynas

Avuy a la tarde, la reyna Amelia de Portugal ha anat al Palau de Castella pera visitar a la ex-reyna d'Espanya donya Isabel II.

Aquesta ha dispensat a la reyna Amelia una rebuda molt carinyosa, que ha patentisat las relacions corals existents entre la casa de Bragança y la reyna destronada.

També la reyna Amelia ha visitat a la princesa Clementina.

Los fills de donya Amelia, que fins ara han estat a bordo del yate real "Amelia", que 's troba fondejat a Marsella, han desembarcat pera dirigirse en ferrocarril a Lisboa acompanyats dels seus professors.

La revolució de Macedonia

S'han rebut cartas particulars donant compte dels horrors ocorreguts a Salónica.

Especialment la nit del 29 al 30 del propassat Abril fou terrible.

A algun pati hi esclataren a la vegada 35 bombas de dinamita.

Al ensemps se tallavan las canyerias de gas, y als carrers la policia feya descargas tancadas qu'ocasionavan nombrosas victimas.

En una d'aquestas cartas se diu que n'un pati hi havian més de 250 cadavres.

Se diu que 'l Govern turch ha demanat als embaxadors d'Austria y Russia a Constantinopla, que manifestessin a sos respectius Governos lo desitj del Saltá de que 's fassin al Govern de Sofia novas y enérgicas reclamacions obligant a Bulgaria a que prengui midas més eficaces contra los revolucionaris macedonichs.

SECCIÓ METEOROLÓGICA

OBSERVACIONS

del dia 8 de Maig de 1903, facilitadas per don Artur Porta, sucesor de R. Gispert.

Horas d'observació	Barómetro aneroides	Gran. d'humidat.	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 horas.	Estat del Cel
9	750	67			Ras
15	750	60		5	Ras

Ho es d'observació	TEMPERATURAS			VEN	NUVOLS
	Máxim	Mínim	Ter. ep.		
9	Sol 25	11	17	O.	0-0
15	Sol 23		21	S.	0-2

CRONICA

Sessió del Ajuntament

Baix la presidencia del Alcalde don Enrich Oliva y ab assistencia dels regidors senyors Huguet, Fábregas, Vergés, Serra, Pàmies, Sabater, Sedó, Rovira, Roca, Bonet, Pallejá y Navás, se celebrá ahir la sessió ordinaria de segona convocatoria corresponent a la present setmana.

Se llegí y aprobá l'acta de la anterior. S'acordá la construcció de cinch sepulturas de primera classe en lo cementiri.

Passá a la secció de Govern una instancia dels municipals, en quina 's demana pera aquestas la confecció de vestits especials pera usar a l'istiu.

Y ab l'aprobació de comptes del particulars contra l'Ajuntament acabá lo despaig ordinari.

Lo senyor Pallejá, recordant un acort que te prè l'Ajuntament sobre 'ls rotuls que sobresurten de las fatxadadas, demana que 's fassin desaparair los que no reunixin las condiciones establertas.

Lo senyor Navás encareix a la secció d'Instrucció Pública procuri fer las gestions convenientes pera que 'l Estat s'encarregui de pagar los lloguers dels pisos qu'ocupan las Escolas públicas.

Lo senyor Pallejá proposa que, adoleixent de grans defectes las llistas electorals actuais podrian ferse novas dedicant a aquest fi una hora diaria durant un any, los empleats de las oficinas encarregats del negociat en quin está inclós aqueix.

Lo senyor President diu que 's pot acordar aixó en la primera reunió que 's tinga ab la Junta del Cena.

Lo senyor Vergés doná compte del viatge que feu a Barcelona la Comissió nomenada pera recullir la deixa de don Ferran Navás a favor de las Casas de Beneficencias d'aquesta ciutat.

Lo senyor President posá en coneixement de la Corporació municipal haver ingressat al Banc la cantitat rebuda de la deixa y que espera que siga cobrada en sa totalitat pera ferne un diposit especial.

S'acordá que 's satisfassin lo jornals als empleats de la brigada, del dia corresponent al primer de Maig, en quin per acort del Ajuntament varen vagar dits empleats.

Tot seguit se doná lectura a cent articles de las novas "Ordenansas", de quinas ne hi ha ja dos cents de llegits.

Y no haventhi altres assumtos de que tractar s'aixecá la sessió.

Ha mort repentinament a Valls l'exdiputat per aquell districte don Joseph Orga y Sans.

Que Deu li haja perdonat.

Ha obtingut la Flor natural y lo premi ofert per lo senyor Bisbe de Vich, en los Jochs Florals de Ripoll, lo distingit poeta don J. Novellas de Molins.

La repartició de premis dels Jochs Florals de Sallent, que tenian de ferse al mes de Setembre del any passat y que foren aplassats tenint en compte 'l estat en que 's trobava nostra terra, tindrán loch lo dia 31 del corrent, que s'escan a Pasqua Granada.

Noticias de Lleydá donan compte de que lo Segre ha experimentat una lleugera crexenda, baixant argilosas sas ayguas a consecuencia d'haver plogut aquets dias per la part alta de la montanya.

Demá diumenge a dos quarts de quatre de la tarde, la Secció dramática del "Patronat obrer de Sant Joseph", posarán en escena las comedias següents: "Lo Pillat d'one", per la secció infantil, "Un nin de rahons", y la tan chistosa "Una poma per la set".

Durant lo passat mes d' abril han quedat vacants en aquesta provincia las escolas següents: **UOLIAS A SUBIR ES**
 Las elementals de noys de Bellmunt y Dosaguas, dotadas ab 625 pessetas y la incompleta de abdos sexes de Coldejon, ab 500: totas corresponent al concurs únic y deurán ser anunciadas en lo prop Setembre.

La Companyia de Madrid a Saragossa y Alacant te ja publicat lo cartell relatiu al servey especial de viatjers que ha acordat fer pera Madrid, ab motiu de la festivitat de Sant Isidro.

Per lo que respecta a la Xarxa Catalana s' estableixen bitllets d' anada y tornada de las tres classes, ab importants reduccions, desde Barcelona (M. Z. A.) y Despaig Central, Mataró, Granollers, Girona, Figueras, Portbou, Vilafranca, Vilanova y Despaig Central, Reus, (M. Z. A.) y Despaig Central, Mora la Nova, Casp y La Puebla de Hija.

La expensió dels bitllets tindrà lloch desde el dia 10 al 14 inclusiv del present mes, siguent valits pera retornar desde el 15 al 25 inclusiv del mateix. Podrán utilizarse tant a l'anada com a la tornada tots los trens ordinari de viatjers ab carruatges de la classe dels bitllets, exceptuant los expressos.

Excepcionament, los viatjers ab bitllets de primera classe procedents de Barcelona y Reus, podrán utilizarse los trens expressos sempre que en ells hi quedin assientos disponibles.

Tot viatjer que utilisi bitllet de dit servey especial, tindrà dret al transport franch de 15 kilos de equipatge, abonant l' excés ab arreglo a la Tarifa corresponent.

Tingui en compte lo públich que los nomenats bitllets serán de caracter intransferible y, per consegüent, sols utilisables a la tornada per las mateixas personas que l' utilisin a l' anada.

La Gaceta ha publicat una Real ordre aclarant las circulars de 11 de Febrer y 21 de Mars darrera referents al ingrés de las academias de infanteria, cavalleria y administració militar.

Per consums se recaudaren en lo dia de ahir pessetas 580'04.

Un dels aconteixements mes notables d' aquests temps, es l' invent del "Procediment Indio" del apotecari Pascual, exquisit producte que toona ls cabells blancs del color que s' han tingut a la juventut, sens que perjudiqui en lo mes mínim la salud, ni taqui la pell ni la roba, reproduceix lo cabell, priva sa caiguda y fa desaparixer completament la caspa.

Se ven en lo Carrer de la Font; número 13 y a las principals Perfumerias y Perruqueries.

Diposit general: J. Uriach y C.^a BARCELONA

D. MANEL DE PENARRUBIA

Procurador dels Tribunals

Ha traslladat son despatx a la

nambla de Sant Joan, número 30-3er.

TARRAGONA

FINALMENT JOH LECTORS!

Podem anunciar que ha sigut venut lo terrible mal venereo y sifilitic. Pera detalls llegeixis en 4.ª plana, "Milagrosos copfits ó Injecció anti-venereo y Roob anti-sifilitic **CONSTANCI**

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT

de Tarragona

Embarcacions arribadas ahir

De Liverpool y esc., en 18 dias, y. "Paulina," ab efectes, consignat a don Modest Fe

nech.

De Mazarrón en 8 dias, b. "Consteloo," ab

efectes, consignat a don Joseph Maria Ri-

comá.

De Marsella y Barcelona en 4 dias, v. "Cabo Trafalgar," consignat a don Mariano Pe-

res.

De Barcelona en 6 horas v. "Florencio Rodriguez, ab tranzit, consignat al senyors fills de B. Lopez.

Despatzadas

Pera Cette, v. "Correo de Cartagena," ab

efectes.

Pera Bilbao y esc., v. "Florencio Rodri-

guez, ab efectes.

Pera Bilbao y esc., v. "Cabo Trafalgar,"

ab efectes.

Pera Liverpool y esc., v. "Paulina," ab

efectes.

CAMBIS CORRENTS

en lo dia d' ahir, donats per la Junta Sindi-

cal del Colegi de Corredors de Comers

de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner	Paper
Londres 90 dij	—	33'75	—
" 60 "	—	—	—
" 8 dij	—	—	—
" vista.	—	—	34'28
Paris 90 dij.	—	—	—
" 8 dij.	—	—	—
" vista.	—	35'90	36'—
Aix 8 0/0	—	—	—
Amberes 90 dij.	—	—	—
Marsella 90 dij.	—	—	—
" 8 dij.	—	—	—
" 4 vista.	—	—	—
Perpignan 90 dij.	—	—	—
" 8 dij.	—	—	—
Hamburgo 90 dij.	—	—	—
" 8 dij.	—	—	—
" vista.	—	—	—

Cambi anterior de

Valors locals Diner. Paper. Oper.

645	Gas Reusense.		
625	Industrial Farinera.		
740	Banch de Reus de Des-		
	comptes y Prestams.		
100	Manufacturera de Co-		
	tons.		
27'50	C. Reusense de Tran-		
	vias.		
	C. Reusense de Tran-		
	vias privilegiadas 5		
325	per 100.		
	Electra Reusense.		
	Manicomi de Reus.		

BOLSI DE REUS

Carrer Monterols, 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde

d' ahir.

Interior	75'77	Cubas del 68	—
Colonial	66'—	Cubas del 90	—
Orenses	33'35	Amortisable	96'57
Norts	60'30	Ob. 5 p % Almansa	103'37
Alicants	95'55	Id. 3 p % Fransas	58'62
Vitalici V.	—	Id. 3 p % Orense	51'62
PARIS		MADRID	
Exterior	—	Interior	75'75
— GIROS —			
Paris	36'20	Londres	34'30

TELEGRAMA DE PARIS

Exterior.	87'52
Portingés	31'90
Rie Tinto.	12'40
Norts.	209'—
Alicants.	334'—

Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota clase de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los pais-

305.

J. MARSANS ROF Y FILLS

REPRESENTANT, F. CABRÉ GONZALEZ

Carrer Santa Ana, 19.

Cotisació a Barcelona a las 16 d' ahir

Interior	75'77	BARCELONA
Amortisable 5 p %	96'55	Francs
Colonial	66'—	Lliuras
Mercantil	—	MADRID
Norts	60'40	Interior
Alicants	95'50	Francs

Orenses 33'35 PARIS
 Obs. Fransa 2 1/4 58'62 Exterior 87'75
 Id. Almansa 5 0/0 103'87 Nortes 210'
 Id. Id. ayg — Alicants 333'

Ordres de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors. Descompte de cupons. Compra de monedas d' or y bitllets extrangers. Giros sobre Barcelona, Madrid y Paris.

ANUNCIS PARTICULARS

ANUNCIO

Jaume Fochs, Contratista d'obras, ha traslladat son domicili al carrer Major, núm. 15. Reb los encarrecs al Cafè del Círcol.

APRENTENT

Se 'n necessita un en aquesta impremta.

CLÍNICA DE MASSATJE

P. DURÁN, METJE-CIRUJIA
 Carrer Osset núm. 1, pis primer,
 cantonada al de la Presó.—Reus.

Ab lo massatge manual y vibratori s' obtenen rápidas y orprendents curacions en las enfermetats següents:

Articulars.—Esguinzes, Torceduras, Lumbago (luminat.) Luxacions, Fracturas Artritis traumáticas, etc.

Nerviosas.—Insomni, Histerisme, Jaqueca (migranya), Gastralgia, Euteralgia, Sciatica, Corea (ball de San Vico), Ataxia locomotriu, Tremolor en las mans dels escriptors, etc.

Generals.—Anemias, Clorosis, Asma esencial, Palpitacions, Dispepsias, Astriccions de ventre y Cálculs renals y hepáticos, etc.

EN VENTA

Ho están dos casas, situadas la una al carrer del Carme Alt, número 3 y l' altra al carrer de Sant Joseph y Sant Carlos, número 11. Informaré don Federich Anguera, carrer de Martorell, número 6. (Travesía carrer de l' Abadia).

AVIS IMPORTANT

Donya Marina Gavaldá Caparó, professora en parts, aprobada per la Real Academia de cirujia y medicina de Barcelona, ofereix sos serveys a cuantas personas desitjin probar sa inteligencia.

A mes de tindre una gran práctica y notabilitat en parts, s' ha distingit durant molts anys en enfermetats de la higiene de las donas; ciencia adquirida en companyia de diferentas especialistas de Barcelona.

Consulta tots los dias de 1 a 3 tarde

Arrabal Robuster, 10, 1er. Reus

COTXES FÚNEBRES

EN VENTA

Ni ha de 1ra., 2na., 3ra., 4ta. y 5ta. classe ab tots sos adornos necessaris.

Pera informes en aquesta Ciutat, Arrabal de Sant Pere número 24, entressol.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

HORT DE PAU ABELLÓ

Se ven en lo carrer del Roser, 4.

SEVEN

Se cedirà a un preu módich una magnifica casa de camp y aprop de 4 jornals de terra, a mitj hora d' aquesta ciutat. Està plantada de garrofers, olivers y abundant en arbres fruters, posseix pou ab aygua abundant y cinia y sis horas d' aygua setmanals d' una abundant mina.

Los avellaners y demés arbres fruters son plantats de 6, 7 y 8 anys enrere.

Pera informes en aquesta Redacció.

"Centro de Lectura," Anunci

Desitjosa aquesta Junta de Govern de facilitar cuants medis estiguin a son alcans pera pue puguin coneixer totas las fotografias presentadas a nostre Concurs Nacional, ha atquirit temporalment un cinematógrafo, ab lo que, además d' aquellas, se projectarán altres excelents y variadas vistas escullidas al efecte, organisantse per tal motiu unas sessions que s' inaugurarán lo dia 10 del proper Maig; y pera resarsirse en part, dels gastos que aixó ocasioni, han acordat que ls senyors socis que desitgin concórrer a tals sessions satisfassin una entrada de 20 céntims de pesseta.

Lo que s' anuncia pera coneixement dels senyors socis.

Reus 28 d' Abril de 1903.—Per A. de la J. de G. Lo Secretari, J. Torrents y Fortuny.

TELEGRAMAS

Madrid 8.

Lo senyor Monegal
 En l' exprés de Barcelona ha sortit cap a aqueixa capital l' alcalde senyor Monegal.

Cambi de partit

Se diu qu' alguns liberals del barri de Chamberí que següen las inspiracions del senyor Sagasta tractan de passarsen al partit republicá y que tal volta aprofitarán lo moment del banquet ab que avuy a la nit obsequiarán alguns correligionaris al diputat electe per Valencia senyor Menéndez Pallarés.

Entra dits liberals se citan als senyors Cayo y Fernández Lomadra y altres.

Conferencia

Lo resultat de la conferencia celebrada pels senyors Silvela, Montero Ríos y Marqués de la Vega d' Armijo ha supost un rompiment total.

Lo senyor Silvela, atenintse al proposit dels liberals de dirigir un missatge al Rey, ha dit que no estava disposat a ampliar lo número de senadurias pera concedirlas al partit liberal y que l' Govern, davant de dita amenassa, recrobava sa llibertat d' acció y designarà al que vulgui ab independencia de tot compromís.

Los liberals digueren que lo del missatge no fou acordat en definitiva, pero l' senyor Silvela, ferm que ferm en sa resolució, ha obligat a dits senyors a retirar-se sens fer-loshi la concessió que pretenian.

Després lo senyor Silvela s' ha retirat a casa seva pera ocuparse en la confecció de la lista dels nous senadors vitalicis, a fi de portarla avuy a la firma del Rey, y de que pugui publicarse en la Gaceta del dissapte.

Al ensemps s' ha ocupat en fer l' encasillat dels senadors electics.

A darrera hora s' ha reunit a casa del marqués de la Vega d' Armijo lo Directori del partit liberal, al quin s' ha donat compte del resultat de la entrevista celebrada ab en Silvela.

Vaga de Bujalame

Córdoba.—Se tenen detalls de la vaga d' obrers del camp de Bujalame.

Los vaguistas, un nombre de 800, voltan pels carrers y pels camps invitant als companys a anar a la vaga.

D' aquesta ciutat ha sortit la guarda civil cap a Bujalame.

S' instrueix sumaria als detinguts per exercir coaccions.

La població presenta l' aspecte normal, havent pres precaucions lo governador y l' alcalde.

Vaga de minayres

Oviedo.—Lo governador ha disposat que sian enviadas tropas a Zama sense retirar los civils.

Aquestos s' allotjan al teatre Vital Aza de Zama, quins vehius se negan a facilitarlosli llits.

Peste bubónica

Lo representant d' Espanya a Tokio telegrafia que en aquells ciutat s' ha declarat la peste bubónica.

IMP. CARRERAS Y VILA.

SERVEY DE FERROCARRILS

NOU HORARI

LÍNEA DELS DIRECTES

De Reus a Barcelona

Surtida Correu 4'53 matí; arribada 8'34 matí
 Expres 7'05 " " 9'14 "
 Mixto 8'41 " " 1'03 trde
 Merc. 12'07 " " 8'02 nit.
 Correu 2'14 trde. " " 5'24 trde
 Mixto 7'14 " " 10'19 nit.

De Barcelona a Reus

Surtida Merc. 5'15 matí; arribada 8'06 trde
 Mixto 6'01 " " 11'30 matí
 Correu 9'47 " " 1'05 trde
 Omb. 12'35 " " 5'32 "
 Mixto 2'26 trde. " " 7'11 "
 Expres 7'26 " " 9'38 nit.

De Reus a Saragossa
 Surtida Correu 1'35 trde. arribada 8'35 nit.
 Mixto 7'57 " " 6'36 matí
 Expres 9'44 nit " " 3'01 "
 Merc. 3'36 trde. " " 11'54 nit.
 " 5'32 matí " " 8'51 matí

Dels dos darrers lo primer no més arriba a Casp y lo segon a Mora.

De Saragossa a Reus
 Surtida Expres 1'50 matí; arribada 6'59 matí
 Correu 7 " " 2'06 trde
 Mixto 10'05 nit " " 8'11 matí
 Merc. 0'38 matí " " 11'27 "
 " 6'59 trde " " 10'15 nit.

Dels dos darrers lo primer surt de Casp y lo segon de Mora.

LÍNEA DEL NORT

De Reus a Lleyda

Surtida Correu 8'29 matí; arribada 11'35 matí
 Mixto 6'05 trde. " " 9'57 nit
 Merc. 1'45 " " "

Lo tren que va col·locat en últim terme no més arriba a Vimbodí.

De Lleyda a Reus
 Surtida Mixto 5'28 matí; arribada 9'29 matí.
 Correu 4'05 trde. " " 1'39 "
 Merc. " " "

Lo tren que va col·locat en últim terme surt de Vimbodí.

De Reus a Tarragona
 Surtida Mixto 8'16 matí; arribada 8'45 matí.
 " 9'44 " " 10'18 "
 Merc. 12'30 trde. " " 3'05 trde.
 Correu 7'17 " " 7'48 "

De Tarragona a Reus
 Surtida Correu 7'45 matí; arribada 8'15 matí.
 Merc. 12'22 trde. " " 1'— trde.
 Mixto 5'08 " " 5'46 "
 " 8'— nit " " 8'38 nit.

FERRO-CARRIL ECONOMICH

DE REUS A SALOU

Servey de trens que regerix desde 1 dia 29 Setembre de 1902.

Sortidas de Reus: al matí 4'10.—10'—A la tarde a las 2'47.—4'15.

Sortidas de Salou: al matí a las 4'56.—11'04. A la tarde a las 5'32 y 7'40.

FONDA Y RESTAURANT D'EUROPA

DE
D. ANTON BARDOY
 HABITACIONS Y SERVEYS INMILLORABLES
 CARRER DE EN MEDIO, 1
 CASTELLÓ DE LA PLANA

Companyia valenciana de navegació

LÍNEA REGULAR DE GRANS Y RÁPITS VAPORS ENTRE ESPANYA Y LAS COSTAS DE FRANCIA Y ITALIA
VAPORS DE LA COMPANYIA: SAGUNTO, JÁTIVA, ALCIRA, CABAÑAL, GRAO, MARTOS Y DENIA
 Surtidas fijas y semanals del port de Tarragona pera MARSELLA y GÉNOVA los dimars | de cada setmana ab escala quinzenal a LIORNA.

Servey setmanal pera Valencia, Alacant, Almeria, Málaga, Algeciras, Cádiz y Huelva tots los dijous.—Viatjes extraordinaris a Marsella y Costa de Italia.—Luxosas cambras.—Llum electrica

Se atmetpa ssatje y carga a fletes reduits.—Se atmet carga ab flete carregat y coneixement directe pera New-York, Boston, Nápoli, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braila, Galatz, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, etc., ab trasbord a Génova y Argel ab trasbord a Alacant.

Agent: **DON ROMÁN MUSOLAS**, carrer de Apodaca, 38.—Teléfono núm. 34.—TARRAGONA

MILAGROSOS CONFITS

ó injecció antivenérea y roob antisifilitich

COSTANZI

Mils y mils de celebritats mélicas, després d'una llarga experiéncia, s'han couventat y certifiat, que pera curar radicalment ab dos ó tres dias la purgació recient y ab cinch ó sis dias la crónica, gota militar, úlceras, fuix blanc de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", escossors uretrais, cálculs, retencions d'orina, y ab 20 ó 30 dias los estrenyiments uretrais (estrechez) encar que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillósissimas sondas, no hi ha medicament més milagrós que'ls CONFITS é Injeccions Costanzi.

També certifiican que pera curar qualsevol enfermetat *Sifilitica* ó *herpética*, en vistade que lo Todo y' l Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que' l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la *sifilis* y *herpes*, sino que extreu los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com ja es sapigut, causan enfermetats no molt fácils de curar. A Salyati Costanzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon éxit d'aquets especifichs; per medi del tractament especial ab éll, admet als increduls, lo pago després de curats.

Preu de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos y era'ls qui no vulgan usar injeccions, pessetas 5. Roob anti-sifilitich y anti-herpétich, pessetas 4.

De venta en todas las bonas farmacias.

A Reus: en la de D. Antón Serra, Arrabal de Santa Agna, núm. 80; Doctor Carpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agna, 2 y en la Droguería de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1.

Consultas mélicas a Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.º tots los dillums, dimecres y divendres a las 12.

Societat general de Transports marítims a vapor de Marsella

SERVEYS DEL MES DE MAIG DE 1903
LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA
 Sortirà de Barcelona lo 21 de Maig directament pera Montivideo y Buenos Ayres lo magnífich y rápit vapor francés

PROVENCE

Consignataris a Barcelona, Ripol y Companyia., Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

TALLER DE CAMISERIA DE JOSEPH MARTORELL

MONTEROLS 40.—REUS
 Novetats en corbateria, géneros de punt, roba blanca pera senyora, botons y botonaduras bera camisas, paraigüas, sombrillas, castons, petacas, ciguarreras, carteras, tergeters, moneders, poquillas y elástichs. Agullas pera corbatas. Se fan a mida camisas, calçotets, colls y punys.

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR DE PERE DOMENECH-ARRABAL BAIXA DE JESUS 25, REUS

Especialitat en altars, capellas, templetas, columnas, reclinatoris, adornos y detalls arquitectórichs y escultórichs pera iglesias, etc.
 Imatges de fusta y cartró-pedra de totas midas y models.
PREUS REDUHITS

LAGRESHAM

COMPANYIA INGLESA
 de seguros sobre la vida y de rentas vitalicias
FUNDADA L'ANY 1848
 Pólissas indisputables—Beneficis capitalissats
 Primas molt moderadas
 La Gresham té constituit lo diposit exigit per las Lleys fiscals vigen's com garantia per los seus assegurats a Espanya.
 Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA
 Inspector del Districte: D. Ednard Amell Amell.
 A Reus: dirijirse a don LLUIS DE PEDRO, Plasa de Prim.

APERITIU-CORROBORANT
 Tónich-febrífugo
 THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P.
 BARCELONA
 Unica casa productora pera la exportació a América

LOT

SE PREN ab aygua, ó pur: abans de menjar com aperitiu; després com digestiu.
 Demanis en tots los cafés, ultramarins, casinos, confterias, etc.
 Los pedidos, aixi per Espanya com pera América, deuenh dirijirse a The Cosmo S. en C. y de C. en P.—BARCELONA.
 Agent General a Reus, Joseph Martorell, S. en C. Carrer Monterols número 30.

Certificat núm. 9.909
 Don Joseph Muñoz, Metge Titular de Vergel, districte de Denia.
 Certifico: Que desde fa dos meses vinch formulant l' Elixir Verdi, havent obtingat molt favorables resultats, especialment en una dona casada de nou que venia sufrint una pertinás gastralgia, consecuencia de lo qual havia espermentat digestions difícils, pérdus de forsas, continuu estrenyiment y constants desvaneyments.
 Ab l' ús de tres pots d' Elixir Verdi he observat tan gran millora que, pot dirse, está ja completament bona.
 Lo que tinch lo gúst de comunicar pera satisfacció de vostés y estímuli dels pacients.
 Joseph Muñoz, metge cirurgiá.
 Se ven en todas las farmacias
PREU 2 PESSETAS
 Agent general a Reus, Joseph Martorell, S. en C.—Carrer Monterols núm. 30.

MAQUINAS SINGER PERA COSI

SUCURSAL Demanen lo catalech ilustrat que's dona franch
SUCURSAL a Tarragona—Recomaném la máquina bobina central pera treballs artístichs y us doméstich.
SUCURSAL A REUS MONTEROLS 40 Angel, número 14
 No equivocás, Monterols 40!